

SIMON
ROZENDAAL

Vrieskou is (voor ons) erger dan wat opwarming

Op kerstavond raakte de 22-jarige Anndel Taylor ingesneeuwd. Het was in Buffalo, New York, tijdens een zware storm. Ze kon niet verder, maar had alle vertrouwen. Hulpdiensten gewaarschuwd per sms, verwarming in de auto. En dus deed ze, sprak de verpleegkundige met haar zussen en moeder af, even haar ogen toe, in afwachting van politie en brandweer. Maar die kwamen te laat. Anndel Taylor vvoor op Eerste Kerstdag dood in haar auto, als een van de ruim vijftig Amerikanen.

Het herinnert er ons aan wat écht gevaarlijk is. Iets wat we dreigen te vergeten door dat dagelijkse hysterische gedoe over de 'klimaatcrisis', tot vervelens toe op de voorpagina's van de kranten en in het tv-journaal. Dat is niet die milde opwarming van 1 tot 2 graden, voor *homo sapiens* wordt het pas eng als de aarde 2 graden zou afkoelen.

Nou kun je je op kou kleden, maar niet op hitte, zegt mijn buurman wanneer ik met hem in de lift sta en weer eens mopper over de kou. Da's waar, heb ik lang gedacht: niet zeuren, gewoon een paar thermo-laagjes over elkaar en dan kun je vier uur golfen bij temperaturen rond het vriespunt.

Maar toch, wij mensen zijn niet ontworpen voor kou. Wel voor hitte. Wij hebben de ideale airco: de verdamping van transpiratievocht. Mensen en veel andere zoogdieren hebben zweetklieren. Wanneer het erg warm is, scheiden die druppeltjes vocht af. Nu heeft water de prettige eigenschap dat de faseverandering van vloeibaar naar gas energie kost.

Wanneer een zweetdruppeltje verdampt, onttrekt die energietransitie dus warmte aan de huid. Zweten klinkt vies, deels omdat het wordt geassocieerd met sjoemelen – wie liegt, wordt verraden door een parelende zweetdruppel – maar zweten is *cool* in de meest letterlijke betekenis van het woord.

Er zijn geen dieren die zoveel zweetklieren per vierkante millimeter huid hebben en dat geeft aan dat wij mensen uit de tropen komen. Het kan ons niet gauw te warm zijn. Opwarming? Yes!

De Deense denker Bjørn Lomborg benadrukt geregeld (onder meer in dit weekblad) dat er elk jaar veel mensen (vooral bejaarden) overlijden door de hittegolven die met opwarming gepaard gaan, maar dat in de winter nog meer mensen in leven blijven, omdat het minder koud is. Het tweede effect overtoeft het eerste. Een studie in *The Lancet* wees uit dat het broeikas-effect aldus elk jaar 166.000 mensen redt.

Even voor alle duidelijkheid – anders word ik op Twitter door mensen die mijn columns of boeken niet lezen weer eens uitgemaakt voor 'klimaatontkenner' – de snelle opwarming sinds 1900 pakt zonder enige twijfel slecht uit voor veel planten en dieren. Het is om die reden dat de CO₂-uitstoot omlaag moet. Niet uit eigenbelang, maar uit compassie met andere levende wezens.

Ik lees – om redenen waarover u meer zult horen – momenteel veel over Zuidpoolreizigers. Als je bij 30 graden onder nul hard aan het werk bent, bijvoorbeeld om het pakjies rond je schip weg te hakken, stroomt het zweet over je lichaam. Hoe koud het ook moge zijn, je hebt ventilerende kleren nodig, want anders bevriest dat zweet ter plekke.

De Noor Roald Amundsen bereikte in 1911 als eerste de Zuidpool, iets meer dan een maand voor de Engelsman Robert Falcon Scott. In het boek *Waanzin aan het einde van de aarde* van Julian Sancton lees ik dat Amundsen sledehonden gebruikte die hij om de paar honderd kilometer doodde, opat of aan de andere honden voerde. Dat vond de Brit 'unsportsmanlike' en dus gebruikte hij Siberische pony's.

De Amerikaanse reisjournalist Julian Sancton (hij schrijft zo goed dat je al lezend begint te bibberen): 'In tegenstelling tot honden die vocht afscheiden door te hijgen, zweten pony's overdadig bij inspanning. Hun transpiratievocht bevroor in de vriestemperaturen en onophoudelijk waaiende wind in de bergen. De pony's van Scott waren niet meer in staat verder te lopen en moesten allemaal worden afgemaakt.'

Mede daarom was niet de Engelsman als eerste op de Zuidpool, maar de Noor. Robert Falcon Scott vvoor dood in zijn tentje.

EW

Dat CO₂ omlaag moet, is niet uit eigenbelang maar uit compassie met de rest van de natuur